

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	MPO-P1_1P-203, MPO-P1_3P-203, MPO-P1_4P-203, MPO-P1_6P-203, MPO-P1Q1P-203
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin dodatkowy – lipiec 2020 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	10 lipca 2020 r.

Uwaga: akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne spełniające warunki zadania.

Nr zadania	Poprawne odpowiedzi	Schemat punktowania
1.	Poprawna odpowiedź <i>Modus bycia: C, D</i> <i>Modus posiadania: A, B</i>	1 p. – za zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi w każdym wierszu tabeli. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
2.1	Przykładowe odpowiedzi <i>Dawniej człowiek szanował posiadane dobra/przedmioty, gdyż musiały mu one długo służyć, a współcześnie nie musi ich szanować, ponieważ może je szybko zastąpić nowymi.</i> <i>W przeszłości człowiek był przywiązany do przedmiotów, dzisiaj traktuje je jako wyznacznik swojego statusu.</i> <i>Dawniej posiadanie przedmiotów przynosiło trwałą satysfakcję, a dzisiaj satysfakcja jest przejściowa, związana raczej z nabywaniem, niż z posiadaniem (koło konsumpcji).</i>	1 p. – za poprawne wyjaśnienie różnicy między dawnym a współczesnym „modus posiadania”. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
2.2	Przykładowa odpowiedź <i>Autorka uważa, że we współczesnych czasach całkowite uwolnienie się od chęci posiadania jest trudne, gdyż posiadanie rzeczy materialnych sprawia, że człowiek czuje się bezpiecznie, panuje nad swoim życiem, a utrata poczucia stabilizacji napawa go strachem.</i>	1 p. – za zgodne z tekstem określenie stanowiska autorki wraz z uzasadnieniem. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
3.	Przykładowe odpowiedzi <u>Czynniki ograniczające samorozwój:</u> <i>wewnętrzne bariery</i> <i>zewnętrzne normy</i> <i>ograniczenia materialne/bytowe</i> <u>Czynniki umożliwiające samorozwój:</u> <i>wolność</i> <i>niezależność</i> <i>zdolność krytycznego rozumowania</i>	1 p. – za poprawne wymienienie dwóch czynników ograniczających samorozwój człowieka oraz dwóch czynników umożliwiających samorozwój człowieka. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi. <i>Uwaga.</i> <i>Zalicza się odpowiedzi stanowiące przykład wewnętrznych barier, zewnętrznych norm i ograniczeń materialnych/bytowych.</i>

4.	Przykładowe odpowiedzi • <i>Posiadanie rzeczy jest bardzo krótkotrwałe, wartością stało się pozbywanie się przedmiotów i nabywanie nowych.</i> • <i>Posiadanie daje pozorne poczucie wolności, niezależności i bezpieczeństwa, a w istocie ogranicza samorozwój.</i> • <i>Człowiekowi wydaje się, że jest bogaty, silny, niezależny, a tak naprawdę ma tylko wewnętrzną pustkę.</i> • <i>Bogactwo materialne często prowadzi do egoizmu, samotności i ubóstwa duchowego.</i>	2 p. – za sformułowanie dwóch poprawnych argumentów. 1 p. – za sformułowanie jednego poprawnego argumentu. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.								
5.	Poprawna odpowiedź <table><tr><th>Wyraz obcy</th><th>Znaczenie</th></tr><tr><td><i>status</i></td><td>pozycja społeczna i zawodowa, położenie materialne</td></tr><tr><td><i>ewoluować</i></td><td>rozwijać się, zmieniać się, przeobrażać się stopniowo</td></tr><tr><td><i>konsumpcja</i></td><td>wykorzystywanie dóbr i usług do zaspokojenia potrzeb</td></tr></table>	Wyraz obcy	Znaczenie	<i>status</i>	pozycja społeczna i zawodowa, położenie materialne	<i>ewoluować</i>	rozwijać się, zmieniać się, przeobrażać się stopniowo	<i>konsumpcja</i>	wykorzystywanie dóbr i usług do zaspokojenia potrzeb	1 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy tabeli. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
Wyraz obcy	Znaczenie									
<i>status</i>	pozycja społeczna i zawodowa, położenie materialne									
<i>ewoluować</i>	rozwijać się, zmieniać się, przeobrażać się stopniowo									
<i>konsumpcja</i>	wykorzystywanie dóbr i usług do zaspokojenia potrzeb									
6.1.	Poprawna odpowiedź Autor: <i>Bolesław Prus</i> Tytuł: „<i>Lalka</i>” Nazwisko bohatera: <i>Wokulski</i>	1 p. – za poprawne podanie nazwiska autora, tytułu utworu i nazwiska bohatera. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi. <i>Uwagi:</i> • <i>Uznaje się odpowiedzi B. Prus, Prus, Aleksander Głowacki.</i> • <i>Uznaje się odpowiedzi Stanisław Wokulski, S. Wokulski.</i> • <i>Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora i/lub bohatera skutkuje przyznaniem 0 p.</i>								

6.2.	Przykładowe odpowiedzi <i>Dla bohatera ważniejszy był modus bycia niż modus posiadania. Przytoczona wypowiedź świadczy o tym, że zdobycie majątku było jedynie środkiem do celu. Główny bohater „Lalki” większą uwagę przykładął do samorozwoju, budowania swojego poczucia godności niż do pomnażania pieniędzy. Powieściowe losy Wokulskiego są historią awansu materialnego, ale także zdobywania wiedzy i doświadczenia; właściwym celem jego życia było jednak zdobycie serca Izabeli Łęckiej (status materialny, pozycja społeczna były tylko środkami).</i> <i>Młody Wokulski ożenił się z Małgorzatą Mincel, wdową po Janie Minclu, właścicielu sklepu, dla pieniędzy. Wtedy ważniejszy był dla niego modus posiadania. Z kolei kiedy poznał Izabelę Łęcką, ważniejszy stał się dla niego modus bycia. Liczyła się przede wszystkim miłość do Izabeli Łęckiej – pomnażał majątek tylko po to, by zbliżyć się do ukochanej i zdobyć jej serce.</i>	2 p. – za rozstrzygnięcie, który z wymiarów ludzkiej egzystencji wskazanych przez Ericha Fromma był ważniejszy dla Wokulskiego ORAZ poprawne uzasadnienie zgodne z podanym fragmentem „Lalki” Bolesława Prusa i całym utworem. 1 p. – za rozstrzygnięcie, który z wymiarów ludzkiej egzystencji wskazanych przez Ericha Fromma był ważniejszy dla Wokulskiego ORAZ poprawne uzasadnienie zgodne z podanym fragmentem „Lalki” Bolesława Prusa. 0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi. <i>Uwaga.</i> <i>W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego „Lalki” Bolesława Prusa należy przyznać 0 punktów.</i> <i>Zdający może przyjąć, że na pewnym etapie życia dla Wokulskiego był ważny „modus posiadania”, a na innym – „modus bycia” – ważne, by właściwie uzasadnił swoje stanowisko.</i>
7.	Poprawna odpowiedź 1. B. 2. D. 4. E.	1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech pytań. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
8.	Poprawna odpowiedź 1. PRAWDA 2. FAŁSZ 3. FAŁSZ	1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.

9.	Przykładowe odpowiedzi • <i>Granice między dziennikarstwem a literaturą się zacierają, ponieważ dziennikarze i literaci korzystają z tych samych środków tworzenia tekstów, sposobów obrazowania, technik literackich.</i> • <i>Informacje i inspiracje zarówno dla twórcy literatury, jak i dziennikarza są wspólne, np. codzienność, ważne przeżycia, zdarzenia, co powoduje, że granice między obydwoma dziedzinami twórczości są nieostre.</i> • <i>Dziennikarstwo wzoruje się na literaturze, w wyniku czego zacierają się granice między nimi.</i> • <i>Dziennikarstwo i literatura są powiązane ze światem rzeczywistym.</i>	2 p. – za poprawne sformułowanie dwóch argumentów. 1 p. – za poprawne sformułowanie jednego argumentu. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
10.	Przykładowe odpowiedzi <u>Zagrożenie 1. Zawężenie zakresu słownictwa u odbiorców.</u> <u>Uzasadnienie:</u> <i>Oglądanie telewizji i korzystanie z internetu powoduje, że człowiek rzadziej czyta książki, przez co ma wąski zasób słownictwa.</i> <u>Zagrożenie 2. Obniżenie poziomu krytycznej refleksji u odbiorców zwiększające podatność na manipulację.</u> <u>Uzasadnienie:</u> <i>Bierność w odbiorze przekazu dziennikarskiego, który podaje gotowe, atrakcyjne obrazy, pociąga za sobą bezkrytyczne przyjmowanie wszystkiego i nieumiejętność krytycznej oceny przekazów.</i>	2 p. – za zgodne z tekstem podanie dwóch zagrożeń i uzasadnienie każdego z nich. 1 p. – za zgodne z tekstem podanie jednego zagrożenia i uzasadnienie odpowiedzi. 0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną albo brak odpowiedzi.
11.	Poprawna odpowiedź <i>Pisarze tworzą iluzję dzięki np.:</i> • <i>wprowadzaniu elementów plastycznego obrazowania;</i> • <i>ukazywaniu emocji bohaterów oddziałujących/rozbudzających emocje u odbiorców;</i> • <i>tworzeniu dzieł odwołujących się do otaczającej rzeczywistości;</i> • <i>tworzeniu urealnionej fabuły dzięki wprowadzeniu niby rzeczywistych dokumentów, listów, zapisków w dziennikach i pamiętnikach.</i>	1 p. – za poprawne określenie sposobu tworzenia przez pisarzy iluzji rzeczywistości. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi. <i>Uwaga.</i> <i>Wystarczy, że zdający poda jeden zgodny z tekstem sposób tworzenia przez pisarzy iluzji rzeczywistości.</i>

12.	Przykładowa odpowiedź <i>Autorzy artykułu dokonują porównania dziennikarstwa i literatury w XX i XXI wieku. Wskazują podstawowe podobieństwa i różnice między obydwoma dziedzinami twórczości, zwracając uwagę na wzajemne oddziaływanie obu dyscyplin. Interesują ich również funkcje, jakie pisarz i dziennikarz spełniają w zakresie oddziaływania na odbiorców. Autorzy podkreślają przy tym znaczący wpływ literatury na powstanie i rozwój dziennikarstwa.</i>	3 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów. 2 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia. 1 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia. 0 p. – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.
Razem:		20

Zadanie 14. (0–50)

Temat 1. Jak na postępowanie człowieka wpływa jego wyobrażenie o otaczającej go rzeczywistości? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza, całego utworu oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu nr 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołania do *Pana Tadeusza* i innego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Pana Tadeusza* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i precyzyjne
		12	Uzasadnienie trafne i częściowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach. Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C. Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Jeśli w kategorii A praca uzyskała punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem problemu.

Adekwatność to odpowiedź na pytanie o

postawę ambiwalentną wobec problemu.

Sformułowanie stanowiska jest

niepełnym zrozumieniem tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna

niezwiązana z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska

nie musi być zgodne z

treścią polecenia.

Uzasadnienie:

– **pogłębione** to uzasadnienie

– **trafne** zawiera logicznie

Szerokość uzasadnienia ocierającego się o

Uzasadnienie jest:

– **szerokie**, jeśli zdający

– **wąskie**, jeśli zdający

– **częściowe**, jeżeli (a) nie

argumenty są niepoparte

Wypowiedź argumentacyjna,

lub rozwija myśli niezwiązane

C. Poprawność rzeczową to

uzasadnienie stanowiska

Błąd kardynalny to błąd

interpretacyjnego przywołanie

D. Kompozycja oceniana jest

wziąć pod uwagę, czy w

stanowiska i uzasadniających

elementów, a także czy

podział tekstu na segmenty

eterycznymi. Odejście od

zasady trójdzielnej

kompozycji nie jest

błędem, jeśli

segmentacja jest

funkcjonalna.

ceny rozprawki

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować problem. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować problemu).

ego częściowo udaną próbą odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli

stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

wyodrębnioną częścią rozprawki.

którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia,

ne argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

podstawie tego, czy zdający w swojej wypowiedzi odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

niósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,

niósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu

tekstu kultury),

nie argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre

argumentami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

– **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu

stanowiskiem.

– **na podstawie liczby błędów rzeczowych**. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

– **świadczący o nieznanomości** (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu

z zdającego.

– **zgodnie z gatunkiem wypowiedzi**. Należy

– **językowo i graficznie** – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia

– **akapity** niezbędne dla jasnego przedstawienia

– **akapity** są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez

– **podział tekstu na segmenty** (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści

– **eterycznymi**. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną oceniamy w sąsiedztwie zdaniami w akapicie, które nie są logicznie, ani gramatycznie powiązane.

F. Styl tekstu oceniamy ze względu na **Styl** uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowanie wypowiedzi, sytuacji egzystencjalnej, odstępstwa od stosowności
- **częściowo stosowny**, jeśli pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które mieszają różne style
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być jednolity z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językowa oceniamy ze względu na błędy fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, nie składniowe. Błądów logicznych nie oceniamy.

H. Poprawność zapisu oceniamy ze względu na błędy ortograficzne oraz ich **wagę** (błędy rażące i drobne). Błędy interpunkcyjne w zapisie słów i fraz oceniamy ze względu na ich **wagę** (błędy rażące i drobne).

a podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie. Znaczące zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą.

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa.

wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi mieszają się język potoczny, nieoficjalny, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metafora.

wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl jest z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Styl jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierna metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub stylistyczne.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierna metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub stylistyczne. Błąd stylistyczny to konstrukcja, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nadmierna metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub stylistyczne.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu 2.

- Koncepcja interpretacyjna zdającego musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wyводу.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) utworu nie jest jego interpretacją.

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Utraćenie
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Utraćenie
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Utraćenie
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Utraćenie
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak utraćenia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii B praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 100 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator przyznaje 0 punktów.
Objaśnienia dotyczące kryteriów oceny interpretacji utworu poetyckiego
 Kryterium A: efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (podejście interpretacyjne). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **spójna**, czy jest **niezgodna** z niedosłownymi interpretowanymi w utworze, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Koncepcja może być:

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest frag

Brak koncepcji to brak śl

B. Uzasadnienie interpretacji
Uzasadnienie może być:

- **trafne**, jeśli zawiera w
- **częściowo trafne**, jeśli
- **pogłębione**, jeśli znajdu
- **niepogłębione**, gdy z

C. Poprawność rzeczową o

Błąd kardynalny to błąd r.

D. Kompozycja jest ocen

gatunkiem wypowiedzi. Nale

niezbędne dla jasnego przed

logicznie oraz konsekwentnie

Kompozycja jest **funkcjona**

i realizowanymi w tekście fun

E. Spójność lokalną ocen

sąsiedztwie zdaniami w aka

n, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

n, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

yczna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy częściowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania

z gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu

1 utworem).

poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów częściowych) – praca nie jest interpretacją,

pretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy.

ceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu. Argumenty muszą wynikać

o znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

– oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy –

aj jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

ardzenie nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym,

ość częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.

przywołuje argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

ę na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na

za usterki, a nie błędy rzeczowe.

świadczący o nieznajomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu

z zdającego.

względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia

ć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

a koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są

dkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

i podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści

atorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

a podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim

Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych

nie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzystencjalnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka).
- **częściowo stosowny**, jeśli w wypowiedzi pojawiają się elementy, które mieszają różne style.
- **niestosowny**, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

G. Poprawność językowa

Błąd stylistyczny to konstrukcja wypowiedzi, która nie jest zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, sytuacji, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka).

I. Poprawność zapisu oceni się ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. Błąd ortograficzny to błąd w zapisie słów, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub na wyjątku z reguły. Błąd interpunkcyjny to błąd w zapisie słów, który polega na naruszeniu ogólnej reguły interpunkcyjnej lub na wyjątku z reguły.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, sytuacji, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne błędy stylistyczne.

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. łączy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

wypowiedzi zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

wypowiedzi jest zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

wypowiedzi jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja wypowiedzi, która nie jest zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, sytuacji, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka).

Błąd stylistyczny to konstrukcja wypowiedzi, która nie jest zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, sytuacji, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka).

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrazów przymkowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (On idzie do kina, ja zostaję w domu.)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przyimkiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (Idź tam, dokąd ci każą)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (Auto, które oglądał, było za drogie)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli włącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (Jest mądrzejszy, niż myślałam.)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia
- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia

- k) brak przecinka między jednorodnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone. *Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.